

LÉVAI HIRLAP

Társadalmi-, Irodalmi- és Közgazdasági hetilap

A Barsvármegyei Községi és Körjegyzők Egyesületének hivatalos lapja.

rkesztőség és kiadóhivatal
LÉVA, KAZINCZY-UTCA 2.
Megjelenik minden szombaton.
Szerkesztő ségi telefon: 24.

Szerkesztőség:
KÖVESKUTI JENŐ
FEKETE JÓZSEF FRANK ANTAL
főmunkatársak;
KOPERNICZKY CORNÉL SCHULCZ IGNÁC
szerkesztő a szerkesztésért felelős kiadó

Előfizetési ár:
Egész évre K. 5.-
Fél évre „ 2.50
Negyed évre „ 1.25
Egyes példány 10 fillért kaphat
SCHULCZ PAPIRÜZLETÉBE

Fajok és kulturák harca.

Ne higgye senki, hogy az a retentat küzdelem, mely szinte beláthatatlan perspektívájával elének mered s roppant arányaival a világtörténelem minden eddigi nagy háboruját a gyerekjáték színvonálára süllyeszté alá, egyszerű bosszúhadjárat a szerbbel és politikai összekoceanás az oroszokkal szemben.

Nem, ennek a háborúnak mélyebb, etnografiai és lélektani okai vannak. Ez a háború azért indult meg, mert *fajok vannak* — külön-külön egyéni étellel, külön kulturával, érvényesülésre való külön törekvésekkel. A fajoknak és érdekeiknek összeütközéséből eredő nagy világküzdelem ez, a *fajok és kulturák harca*.

A legnagyobb világesemények közé tartozik ez a háború, mely talán határjelzője lesz a jelen korának s lezajlása egy újabb korszak kezdetét jelenti, mely át fogja alakítani az emberiség, népek és egyének gondolkodását: azért ebben a háborúban sokkal több a *kulturái*, mint a politikai vonás.

Egy nép, mely két századdal ezelőtt csaknem teljesen ismeretlenül élt Észak pusztaiban egy hatalmas szellemű uralkodó alatt, akit a történelem az „utoisó barbár”

jelzővel tisztelt ugyan meg, de akitől az is fel van jegyezve, hogy népét ő emelte ki a vadságból és ismeretlenségéből, az összehasonlító nyelvtudomány világa mellett a XVIII. században fajiságának öntudatára ebredt, elhatározza, hogy kifejti szunnyadó erőit, magához vonja a gyermekesöket élő testvérnepeket, ravasz politikával a hanyatló törökkel szemben fellép, mint a kereszténység előharcosa, elnyomott testvérek felszabadítója, régi de erőtlén és új, hozzá hasonlóan ambíciós hatalmak szövetségese, korhadt országok megbuktatója, Európa vezérállama, diktátora és most alig két század múlva itt áll előtünk kielégítetlen és kielégíthetlen ótvágygal, nyíltan hirdeti, hogy amit ő akar, az nem kevesebb, mint hogy *egy nagy monarchia és egy nagy államszövetség romjain megalkossa a szláv világuralmat*.

Hirdeti, hogy politikai erejénél fogva és kifejlett kulturája alapján joga van ehhez. Hivatkozik politikai sikereire, a kereszténységnek tett nagy szolgálataira, az irodalomban tudományban és a művészetben létrehozott alkotásaira, melyek arra jogosítják, hogy a kulturnemzetek

élére most már ő álljon.

Sőt hivatkozik a történelem logikájára, mely látszólag neki ad igazat. Az Ős-korban az első műveltséget a hamita egyiptomi nép teremtette meg a Nílus völgyében s ennek jogán ez alkotta az első világbirodalmat is. Átvették tőle a semita asszírok, akiknek kezétől a keleti árja perzsák kezébe került a hatalom. Innentől a különböző árja népek kézzől-kézre adták a világhatalmat egymásnak, mint hagyatékot, illetőleg örökséget. Görögök, rómaiak, majd a frankok bírták azt egymás után, sőt ez utóbbiak egyik ága: a német, bírta az egész középkoron át. Csak rövid időre vette ki a kezéből az ujkorban a francia, akitől azonban 1870-ben ismét visszaszerezte a német.

És innen kezdődik az az olthatatlan gyűlölet és féltékenység, mely a szláv népek képviselőjét, az oroszot állandóan izgalomban tartja. Azt hangoztatja ez a mérhetetlen beosvágytól izgatott nép, hogy hiba esett a történelemben melyet reparálni kell. Hiba esett, mert a történelem logikája szerint nem a németen, hanem a szláv népeken van a sor. Ugy van tehát meggyőződve, hogy neki *pere* van a né-

Ha nem ismeri a **Meinl** kávét

kisèrelje meg ezen ideális keveréket

kapható
Kertész János
kereskedésében bérán.

Lang központi szálloda, étterem és kávéháza, a kereskedők találkozóhelye. Telefon 47

met néppel, s ezt a meggyőződést belénevelte egész ifjúságába. Olyan hatalommá lett ez a felfogás, hogy még bennünket is rabul ejtett. Hittük és vallottuk mi magunk is, hogy csakugyan a szlávság van soron és kishitű lemondással emlegettük, hogy közelgetnek végnapjaink, féltett államiságunk elvész a német hegemoniával egyetemben, melyhez összes kulturérdekeinket kapcsoljuk. Az elintézendő nagy perben tehát már előre vesztes félnek hirdettük magunkat s ez a kishitű lemondás amíg mérhetetlen károkat okozott bennünk, mert önbizalmunkat emésztette meg, addig megnövesztette ellenségeink szarvát.

Pedig vajjon igazán úgy van-e, hogy a történelem logikája szerint a szláváságnak kell átvennie a népek közt a hegemoniát? Vajjon elérkezett-e már az ő ideje? Vagy elérkezik-e valaha? Vagy egyáltalában szabad-e elérkeznie...? Mind olyan kérdések, melyek ködbe nyilalló fénnel merednek reánk.

A történelem nem egy népről emlékezik, mely kinyújtotta ugyan kezét a világhatalomért, de azt soha el nem érte; az emberiség Gêniozusa a vezető szerepet nem szánta nekik, mert arra vágy érdemtelenné vagy alkalmatlannak találta őket. És bár volt eset, hogy vad hordák is diadalmaskodtak egy-egy időre kultur-nempeken és a kulturán: bizvást hihetjük, hogy az orosz, szláv testvéreivel egyetemben nem tartozik azok közé a népek közé: melyek hivatva volnának az emberiség vezetésére és a világhatalomra.

Mert mit adott a szláv kultúra az emberiségnek? Egy-pár tagadhatatlanul elsőrangú irodalmi és művészi alkotáson kívül alig többet mint bármelyik kisebb kulturnemzet. És mit hozna az orosz és szláv világhatalom az emberiségre? *Hozná a politikai szolgaságot, a polgári jogok és a szellem kiméttelen elnyomatását, hozná a korrupciót a legri-degebb vallási elfogultságot, gyűlöletet, üldöztetést, a lelki durvaságot s a nép kulturátlanságát.*

Az emberi művelődésre iszonyu hanyatlást, sőt visszaesést jelentene az oroszok diadala. Erzi ezt Európa legtöbb kultur-nemzete, éppen azért bizva a műveltség erejében, nem hihetjük, hogy a Gondviselés a szláv fegyvereknek ítélje oda a győzelmet.

De küzdenünk kell és hinnünk, mert meg van írva: „Ember: küzdj és bizva bízz!”

Köveskúti Jenő.

A háboru és a társadalom.

Rettenetes erővel zudult ránk egy katasztrófa és ezt a katasztrófát, amely lavinaként hőmpölyög, feltartóztatni már nem lehet.

Ha bármi lesz ennek a világhatalomnak az eredménye, ha — amire bizony számíthatunk, a mi katonáink térnek haza győztesen, akkor is rettentő katasztrófa éri ezt az országot.

A katasztrófa terheit, bajait kiküszöbölni, megakadályozni nem lehet, csak enyhíteni. Ezeknek a bajoknak, ezeknek a szomorú következményeknek enyhítése a társadalom feladata. A társadalom minden osztályának egy emberként kell megmozdulnia és őt állnia, hogy ami elháríthatatlan következménye a háborúnak, azt is minden lehető eszközzel enyhítsük, csillapítsuk. Nincs most nagyszerűbb, magasabb feladata senkinek, azok közül, akik itthon maradtak, mint minden anyagi és erkölcsi erőt és munkát fordítani arra, hogy a modern háboru szomorú következményeit az egyes emberek és az ország egésze is minél kevésbé érezze meg.

A magyar társadalom most bizonyíthatja be, hogy azok a kis surlódások, nézeteltérések eltörpülnek, megsemmisülnek a nagy cél, a nagy feladat előtt.

A magyar társadalom már eddig is megmutatta, hogy lelkesedés és fáradhatatlan kitarás van benne. Olyan komolyan, olyan fenségesen mozdulnak meg a társadalom összes rétegei azért, hogy szolgálatára legyenek és támogassák azokat, akik a haza sorsát erős kézzel intézik, azokat, akik a hazáért véreznek és bennünket védelmeznek. Nem tudjuk elég komoly szavakkal, elég hangosan az emberek emlékébe, szívébe vésni, hogy itt milyen nagy feladat vár mindenkire.

A világ minden nyílt és titkos erői, szentélyei csapnak össze a mai napokban. Minden emberre, minden nőre, mindenkire szükség van. Mindent, pénzt, időt, munkát és munkát a haza oltárára kell áldozni, mindent oda kell dobni, hogy ezzel is sánctól létesítsünk, építsünk.

A magyar társadalomnak erősen, komolyan kell állnia a harcot, és ebben a harcban mindenkinek részt kell vennie a maga módján, a maga tehetségeivel, a maga erejével.

A katonák családjaiért.

Az országban a legelső között megmozdult Léva város társadalma is, hogy a rendelkezésre álló erőket szervezze és beállítsa a segélyezés munkájába. Bár kétségtelen, hogy annak idejében az állam is megfogja lenni a kötelességét, azonban a helyi társadalomra hárul ama feladat, hogy ott, ahol arra szükség van, azonnali segítséget nyújtson.

Léva város társadalma vasárnap délután a városi hatóság kezdeményezésére érte-

kezletet tartott, melyen a városi tanács javaslatára elhatározta, hogy ifj. *Klaín Ödön* főjegyző vezetése alatt népségi irodát állít fel a városházán, továbbá bizottságot szervez *Bódogh Lajos* polgármester elnökelete alatt, mely bizottság a segélyezés és a gyűjtés munkáját fogja intézni a helybeli jótékony nőegyesületek közreműködésével.

A bizottság már meg is kezdte munkáját. A bizottság tagjai személyesen keresik fel a bevonult családait és személyesen szerzett tapasztalatok alapján intézik a segélyezés munkáját. A bizottság tagjai bizony szomorú dolgokat tapasztaltak a keresőjüktől megfosztott családok lakásaiban. A nyomor mindenütt hangosan kiabál, a most megindult háboru rettenetességei nem csak a harcmezőkön, hanem ezekben a lakásokban is szívet facsaró módon rajzolódnak elénk. Sem időnk, sem pedig terünk nem engedi, hogy virágos frázisokban szóljunk a közönséghez ezekben a nagy és nehéz órákban, hanem egyszerűen fölkerjük a közönséget, hogy ne csak a szívét, hanem az erszényét is tárja ki, ne csak érzelmeket, hanem anyagi javakat is áldozzon tehetsége szerint. Ezt jogosan várjuk tőlünk azok, akik most halálra készen szállnak harcba értünk, hazánk jövődjéért.

Adományok.

A vasárnapi értekezleten *Báthy László* prépostplebános 1000 koronával nyitotta meg az adományok sorát. *Frommer Ignác* főorvos egyelőre 200 koronát ajánlott fel a nemes célra. *Köveskúti Jenő* bejelentette, hogy amíg a háboru tart havonta 50 koronával járul a segélyezéshez. *Kürti Gusztáv* kereskedő 100 koronát adományozott. Másnap a Lévai Takarékpénztár 3000 koronát, a *Betlen Katalin* keresztyén nőegylet 200 koronát ajánlott föl. Nyitrai és Társa r. t. és *Schulcz Ignác* pedig a bizottság nyomtatványait díjtalanul készíti el.

Az akció tehát szép auspiciumok mellett indult meg.

Vörös Kereszt alakítása Léván.

Léva városa már régebben megegyezett a hadvezetőséggel, hogy háboru esetén Léván a város saját költségén kórházat szerel fel. Eszerint tehát Lévára sebesülteket fognak szállítani ápolás végett. De hogy ápolónőkben se legyen hiány, azért *Vörös Kereszt* egyesületi fiókot is szerveznek Léván s ápolónői tanfolyamon kiképezik a nőket betegápolásra.

A Vörös Kereszt alakítása érdekében holnap, vasárnap délután négy órakor a városházán értekezlet lesz tartva a helybeli összes nőegyesületek bevonásával.

Vármegyei segélybizottság.

A vármegye is sietett megalakítani a segélybizottságát, melynek érdekében a következő kérelem adatott ki:

Kérelem Barsvármegye hazafias és áldozatkész közönségéhez! Vármegyénk fiait is viszik a haza becsületének védelmére. Tá-

vozásuk nyomán könny fakad. Az anyák, hitvesek, gyermekek és a többi hozzátartozók könnyei. E könnyek nemcsak a szeretetnek, hanem soknál az aggodalomnak könnyei is, hogy ki fog most már gondoskodni ő róluk, ki fogja beszerezni a mindennapi nélkülözhetetlen szükségleteket. Törvényhozásunk bölcsesége gondoskodott ugyan a behívott katonák visszamaradt családjainak segélyezéséről, de addig is míg e segély megérkezik, ezeknél beállhat az inség, bekopogtathat a nyomor. Ennek bekövetkeztét Barsvármegyében meg kell előzünk. Nekünk itthon maradtoknak hazafias és emberbaráti kötelességünk a becsületünkért küzdő fiaink hátrahagyottait gyámolítani ily módon is résztvenni a küzdelemben. Szólaljon meg a nemes szív és a hazaszeretet! Adakozzunk a segélyre szorulóknak, ki-ki tehetsége szerint. Száritsuk fel a könnyeket, alakítsuk meg a házi-ábrát tartamára a vármegyei segítő-bizottságot s adjunk ezzel jó példát a többi vármegyének és az egész országnak. Az adományokat kérjük vőraljai Fuhrmann Andor kir. törvényszéki elnöknek Aranyosmarótra beküldeni s ne feledjük, hogy: ki gyorsan ad, kétszeresen ad! Aranyosmarót, 1914. évi augusztus hó 1-én Keltz Gyula, cs. és kir. kamarás, főispán, Mailáth István, alispán. Fuhrmann Andor, kir. törvényszéki elnök.

Iskola és tuberkulózis.

— Negyedik közlemény. —

Hogyan ismerjük fel, hogy a gyermeki szervezet gümös fertőzése szenvedett-e már? Pirpuet feledése ennek megállapítására megbízható eszközt adott kezünkbe. Koch Róbert ugyanis a bacillusok tésztából mérget vont ki, amelyet tuberkulinnak nevezett el. Ezen anyagnak oly hatása van, hogy a gümösen fertőzött szervezet megkarcolt bőrére jutva e helyen gyuladást idéz elő. Ezen jel alapján, valamint a lakáshygiéna és a család szociális viszonyainak figyelembe-vételével a fertőzött anyag (az iskolai orvos és tanító együttműködésével!) könnyen kiválasztható. Bang igen meggyőző példát mutatott, hogy a gümös állatállományból a fertőzött anyagot elkülönítve a gümös állatok utódait is egészségesekké lehet tenni. A fertőzött tehenészetekből ugyanis kiválasztotta a gyöngykorban szenvedőket és azokat szigorúan elkülönítette az egészségesektől. A fertőzött tehének borjait az egészséges tehének mellé állította s ekként ez utóbbiak számát néhány év alatt csaknem háromszorosára emelte. Mézőhegyesen azt találták, hogy a tehének közül 22. (60%) volt fertőzött s midőn a Bang-módszer szerint jártak el, az ötödik évben fertőzöttek száma csak 1 (8%) volt. Az állatgyógyászati eredmények a mi gyakorlatunkba is átvihetők s ha emberoekonomiával akarunk élni, minden veszélyeztetett gyermekről az említett módon kell gondoskodnunk.

Németszágban fejlett szanatóriumrendszerét és sűrű dispensairehálózatát nem is említve — 22 gyermekszanatóriuma, 86 gu-

mókorra gyanus gyermekek befogadására szolgáló intézete és 15 erdei iskolája van. Franciaországban Grancher létesített „oeuvre Grancher“ elnevezésű alatti telepeket, amelyek ily veszélyeztetett gyermekek befogadására szolgálnak. Az intézmény célját és működését Grancher a következőkben körvonalazta: a tüdővész ellen küzdő egyesület a tuberkulózis családból kiveszi a meg egészséges gyermekeket és pedig a 3 — 10 éveseket és elhelyezi őket a vidéken ugyancsak egészséges paraszt családoknál, kiknek köreiben élnek le az ily gyermekek iskolaéveiket egészen 13 éves korukig, sőt még tovább. Amerikában a day campokon, vagyis nappali telepeken a betegek orvosok és ápolónők felügyelete alatt a szabad levegőn töltik a napot, este pedig lakásukba térnek vissza; sőt legújabbban a lakásviszonyok javításával törekednek a tüdőbajosokat otthonukban megtartani s lakásukat a higiénia minden berendezésével egy felszerelni, hogy az semmiel sem álljon a szanatóriumok berendezése megett. Gyönyörű példája ennek a Vanderbilt-néplakások, amelyek úgy épültek, hogy a beteg otthonában jó levegőt, napfényt, tisztaságot és nyugalmat, vagyis a szanatóriumi kezelés összes gyógytényezőit megtalálja. A New-York Assn. for Improving the Condition of the Poor tart e házakban tüdőbajos családokat gondos ellenőrzés alatt és statisztikai adatok bizonyítják, hogy e pusztító kór terjedésének így is gátat lehet vetni és a gyógyintézetekhez hasonló eredményeket lehet elérni. Ezen intézmények áldásait felejtették és gyermekek egyaránt élvezik.

Láthatjuk ezekből, hogy bármilyen elnevezés alatt működnek is ezen intézmények, elvük ugyan az. Hazai viszonyainkkal számolva Korányi Sándor báró nálunk a „falsú paraszt ház“ intézményét kívánna megvalósítani, amelyet a következőképpen tervez: „Ha rajtam állana, minden faluban, minden nagyobb uradalomban, vagy gyári munkástelepen felállítanék egy kis paraszt házat. Ugy építeném, úgy rendezném be, ahogy azt építenék és berendeznék az odavaló földművesek és munkások. Csak alakait szabnám nagyobbakra, arról gondoskodnám, hogy tisztán tartásuk, szellőztetésük, süssön belé a nap. Ebben a házban gyűjteném össze azokat, a gyermekeket, akiket a tüdővész beteg környezetében egészségeseknek találtam és ott tartanám addig, míg a beteg halálával és a lakásnak egyszerű kitakarításából, kiszellőztetéséből és meszeléséből, a fertőzött ruhaneműeknek kifőzéséből álló desinfiálásával a szülői lakásban a veszedelem meg nem szűnt. Ehhez átlag egy év kellene; ez alatt a gyermekeket úgy etetném, úgy öltöztetném, mint ahogy etetnék és öltöztetnék szüleik iskoláztatásukra sem fektetnék több súlyt, mint azok. A kis telep élére intelligens, becsületes, egészséges, tevékenységében ellenőrzött földműves házaspárt állítanék. Nevelnék belőlük libapásztorit, napszámot vagy bármi mást, amit atyjuk nevelt volna belőlük.“ Ha nagy nehézségek állják is útját e terv megvalósításának, gyakorlati haszna kétségtelen, bár évtizedekre lesz szükség, amíg ezen intézmény értékéről tiszta képet alkothatunk magunknak. Jól felfogott nemzeti ügyünk, hogy a magyar gyermekvédelem, amely Európaszerte követéremelő példának van elismerve, ily irányú intézménnyel gazdagodjék.

Az iskolaorvosi intézmény szervezetlen-

sége miatt ily paraszt házak anyagának kiválasztása egyelőre azon intézetek feladata volna, amelyek egyébként is igen fontos megelőző működési feladatuk ki. A gondozó intézete-knek (dispensaire), amelyek a hozzájuk forduló tüdőbetegeket orvosi tanácsal, gyógyszerekkel és tápségekkel ellátják, főként a gyermekvédelmi akcióra és a lakás-hygiénére kell nagy sujt helyezniük. Hazánkban közel 60 ilyen intézet működik már; a tüdővészre gyanus gyermekeket vagy akinek családjában ily megbetegedés előfordult, ezen intézeteknek kell átutalunk. A dispensaireknek feladata azután az egész család megvizsgálása és beteg vagy gyanus tagjainak gondozásba vétele.

Dr. Laufer Lipót.

HIREK.

— Adományok. Krajtsik Jenő gazdasági egyesületi titkár tíz koronát és N. N. két koronát juttatott hozzá a bevonult katonák nyomorba jutott családjainak felségélyezéséhez. Az összeget a segélyezést intéző bizottság elnökének átadta. Bár a gyűjtés intézését átvette az említett bizottság, adományokat szívesen közzétűnk mi is.

— József királyi herceg gyermekei Kistapolcsányban. József királyi herceg és családja a nyarat tudvalevően vármegyénkben, Kistapolcsányban szokta töltetni. A háborús idők bekövetkeztéig először József királyi herceg, majd kevéssel azután Augustza királyi herceggyszony hagyta el a kastélyt, ahol most csak a család ifjabb tagjai József Ferenc királyi herceg, Zsófia királyi hercegnő és László királyi herceg tartózkodik. Kistapolcsány község lakossága minap a kastély elé vonult s miután elnékelte a Himmuszt, a közönség szónokai tolmácsolták a lakosság érzelmeit. Az üdvözlő beszédekre a fiatal József Ferenc királyi herceg válaszolt, majd átadta a szót a vendégképpen a királyi hercegi családnál időző Nemes Antal dr. címzetes püspöknek, aki Isten áldását kérte mindnyájuk nevében a háboruban levő József királyi hercegre, a sebesültek szállására sietett Augustza királyi hercegnőre s a visszamaradt ifjabb királyi hercegi családra. A nagyközönség lelkes kedvben távozott. Este faklyámenet vonult végig a kastély előtti téren. József királyi herceg a harctérre való elutazása pillanatában még egy megható táviratot küldött visszamaradt gyermekeinek, melyben bucsuzik tőlük és szívükre köti az édesanyjuk iránti szeretetet és azoknak az érzelmeinek táplálását, melyeket az idők folyamán mint szerető jó atya igyekezett szívükbe ültetni.

— Királyi kitüntetés. A király Rakovszky István aranyosmaróti lakos, vármegyei utbiztosnak, közhasznu tevékenysége elismeréséül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

A lévai népségítő iroda.

Behívott katonáink itthonmaradt hozzátartozóinak segítségére és mindennemű támogatására Léva város hatóságának és társadalmának együttes működésével megalkult a lévai népségítő iroda s működését már meg is kezdte.

A népségítő iroda

1. A szükségét látó családoknak az e célra begyűlt adakozások erejéig ingyen élelmiszereket (kenyeret, lisztet, tejet) stb. utatványoz.

2. Munkát közvetít, keresetforrást szerez olyan foglalkozásokban, amelyekben a behívott férfiakat a fiatalok vagy nők helyettesítik.

3. A hozzáfutóknak minden ügyesbajos dologban felvilágosítást, tanácsot ad, jogos kérelmekben, panaszukban ingyen eljár stb.

4. A harctéren levő katonák és az itthonmaradtak közt a tábori posta révén a levelezést közvetíti (címzés stb.)

5. A szegény betegek ingyen orvoslásáról s kedvezményes gyógyszerekről gondoskodik.

Ezekben az ügyekben jelentkezni lehet naponta d. e. 9 — 11 óráig a lévai népségítő irodában (Városháza, főjegyzői hivatal 14. ajtó.) Ezzel az értesítéssel kapcsolatban felkérjük városunk közönségét, hogy a hazafias és felebaráti kötelességet teljesítő népségítő irodát nemes adakozásával és a népségítő iroda teljes bizottságának naponkénti (d. u. 4 — 5. Városháza) gyűlései iránt való jóakaratu érdeklődésével teljes erejéből támogassa.

Főhívjuk továbbá a munkaadók, hogy ha a behívott férfiak pótlására fiatalok vagy nők munkabírásának megfelelő munkát tudnak adni, ezt szíveskedjenek bejelenteni a népségítő irodánál. Katonáink itthonmaradt szegénysorsu családjaik pedig felszólítjuk, hogy minden álszegény feltétele jelentkezzenek a népségítő irodánál, de csak akkor, amikor a segítségre önkvetlenül rászorúlnak. Aki szükségtelenül jelentkezne, nyomorgó felebarátai szájából venné ki a szükséges betevő falatot.

— **Tanítói kinevezések és áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte Kosztolányi Alajos és Kántor István barszfürsői rk. felekezeti isk. tanítókat és Kónch Ilona okl. tanítónőt a barszfürsői, Wéber Aladár, Fekete Augusztá és Kopernick Gabriella dóczyfűrési felek. iskolai tanítókat, illetve tanítót a dóczyfűrési, Geórgy Ilona okl. tanítónőt a kalacsnai, Kara Ferenc okl. tanítót a mátsai, Kosztolányi Mária okl. tanítónőt a pálosnagymező-irányi, Mandcs Jenő okl. tanítót a vihyepeszeryeni, Vercsek Mátyás okl. tanítót a nemeskosztolányi, Pogány Kornélia orosz-kai közs. isk. tanítónőt a felsőapáti, és végül Szász Sándor cserháthalápi rk. felek. isk. tanítót a nagykeresnyei állami elemi iskolához. — Kozák Endre nemeskosztolányi áll. isk. tanítót a zsarnóczi, Racsok Gabriella oszlányi áll. isk. tanítónőt a pászói, Kosztolányi Gabriella felsőapáti-áll. isk. tanítónőt a szászkeresztvári és Pauew

József ledéci áll. tanítót a zsolnai állami el. iskolához helyezte át. — A csiffári rk. felekezeti elemi iskolánál lemondás folytán megfűresedett tanítói állásra Vajda Gyula okl. tanítót választotta meg a hírköztség.

— **Katonák és a cséplési munkák.** A Bars-megyei gazdasági egyesület értesíti a gazdákat, hogy a földmivelségi miniszter a cs. és kir. hadügyminiszternél oly irányban szándékozik közbenjárni, hogy mindazon helyeken, ahol a cséplés, vagy aratási munkálatok a mozgósítás miatt megakadnak, azon vidékiek népfelkelőit a sürgős munkálatok elvégzésének tartamára szabadságolja, vagy nagy szükség esetén a már learatott vidékek ki nem képzett népfelkelőiből — amennyiben ezt a hadműveletek jelenlegi helyzete megengedi — katonai munkás csapatokat bocsásson a gazdaközönség rendelkezésére, a szokásos helyi napszám és élelmezés ellenében. Ha valamely birtokon ilyen segélymunkásra szükség volna, az a gazdasági egyesület titkára hivatalánál Léván jelentendő be.

— **Halálos szerencsétlenség cseples közben.** Zselizén Dóka János szerűskertjében csépeltek. A szalma felhúzására használt csigakészülék végére elensúlyozónak egy nehéz vassúly volt köve, az a súly munkaközben leesett és Harazin János végles-hutai származású 15 éves munkásnak a fejére esett. A munkás meghalt. Mivel a súlyt tartó zsinag gyöngye volt, a hatóság gondatlanság címén eljárást indított a csepeltető ellen.

— **Uradalom a katonák családjaiért.** Csak a napokban jelent meg a földmivelségi miniszter fűlhívása a magyar gazdákhöz, hogy gondoskodjanak a behívott gazdasági alkalmazottak családjáról és máris akadt követendő és szép példaadás. Frankl Ede nagyszéri földbirtokos az egész háború tartamára a bevonult cselédjei és iparosai családjának kiadja a családító teljes fizetését és konvencióját. Ugy értesülünk, hogy a Lévai uradalom is támogatásban fogja részesíteni a bevonultak családjait.

— **vörös kakas.** Wertheimer Lipót rendvi bérlo gazdaságában tűz támadt. Leégett egy félser sok gazdasági eszközzel. A kár 12.000 korona. A tűz keletkezésének oka eddig még ismeretlen.

— **A csendőrszurony.** Szombaton este Léván az Eller-féle korcsmában cigányok mulattak. A szolgálatot teljesítő csendőrszurony benyitott a mulatók közé, mikor is Bilai Vig József cigány az egyik csendőrt tettleg bántalmazta, mit látván a másik csendőrszuronyát a cigány oldalába dőfte. A cigányt a kórházba szállították, a fegyverhasználat dolgában pedig megindult a vizsgálat.

— **Egy követésre méltó példa.** Bajka községben Szabo S. Zsigmond ref. lelkész agitációja következtében az otthon maradt falunépe betakarította a háborúban vonulataknak a határban maradt gabonáját s elhatározta, hogy azt ki is fogja csépleni. Nagyon szép dolog ez, méltó a följegyzésre. Kívánatos volna, hogy a lelkészek, jegyzők minden községben oda hassanak, hogy a bajkai példa követőkre találjon.

— **Kétkoronás bankjegyek.** Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa elhatározta, hogy a legrövidebb időn belül kétkoronás bankjegyeket fog kibocsájtani. Erre mindkét kormány engedélyt fog adni, mert a forgalomnak nagy mennyiségű aprópénzre van szüksége s tartani lehet attól, hogy a közönség műveletlen része ok nélkül el fogja rejteni a váltópénzeket.

— **Gyászhi.** Alsó és felsőkameneci és nemeskosztolányi Kosztolányi Sándor a barsi evang. egyházmege felügyelője, Barsvármegye törvényhatósági bizottságának tagja Budapesten meghalt 83 éves korában. Barsvármegye társadalmi életében a megboldogult élelnek szerepet töltött be. Mint több megyei bizottság tagja a közügyek vezetésében hasznos szolgálatot teljesített. Önzetlen, áldozatkész férfi volt. Finom, előkelő uri gondolkodása meggyezerte tiszteletet szerzett személyének. Temetése vasárnap délután volt. Hült tetteit Budapestről — a háborus viszonyok miatt beállott nehéz közlekedési viszonyokra való tekintettel — válto lovakkal hozták Nemcsénybe, a megboldogult szülőföldjére és lakóhelyére. Domb tetején, árnas fák alatt helyezték örök nyugalomra. Temetésén megjelentek Keltz Gyula cs. és kir. kamarás, főispán, Mailáth István alispán családjukkal, sok törvényhatósági bizottsági tag és a megboldogult tisztelői és ismerősei. A gyászszertartást a háznál Bándy Endre lévai lelkész, elnöktársa végezte. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg munkás életéről melyet családja, egyháza, hazája érdekében kifejtett. A sírnál Lic. Fizély Ödön alsószélelyeni lelkész beszélt és mondott áldást. A család és a barsi evang. egyházmege külön-külön gyászjelentést adott ki.

— **A mozgósított magántisztviselők.** Számos oldalról jelentik a Magántisztviselők Országos szövetségének, hogy egyes munkaadócsoportok tömegesen bocsátják ez azokat a tisztviselőket, akik fegyveres szolgálatra behívtak. Erre való tekintettel a Magántisztviselők Országos Szövetsége a legilletékesebb helyről beszerzett információ alapján közli az érdekeltekkel, hogy az ipartörvény 96. §-a szerint a mozgósítás oly felsőbb erőhatalom (vis major), amely a katonai szolgálatra bevonult egyének munkaszereződésére csak felfüggesztő hatállyal bír, de a munkaszereződést nem érvényteleníti. Ha tehát a munkaadó a mozgósítás miatt alkalmazottját a szolgálatból elbocsátja, köteles ez utóbbinak a teljes felmondási időre járó fizetését azonnal megtéríteni. Abban az esetben pedig, ha a magántisztviselő fegyveres szolgálatra bevonult, de a munkaadó az állást neki fel nem mondja, ugy a szolgálati viszony csupán időleges megszakítást szenved és folytatódik, amint az illető visszatér a katonai szolgálatból. Ez utóbbi esetben a szolgálati viszony szünetelése alatt a törvény értelmében ugyan fizetés nem jár, de minden jóérzésű és emberséges munkaadó már a szokásjog alapján is részletti alkalmazottját az eddig élvezett javadalmazásban. A Magántisztviselők Országos Szövetsége egyébként mindazoknak a lelketlen munkaadóknak nevét, akik tisztviselőiket a jelenlegi szorult helyzetben elbocsátják, nyilvánosságra hozza és közölni fogja a hatóságokkal. A Magántisztviselők Országos Szövetsége irodája (VI., Eötvös-utca 44.) készséggel szolgál felvilágosítással az érdekelteknek.

MEGNYILT!

Tóbiás Testvérek

vas és festék kereskedése
a Blum-féle házban.

Kaphatók minden e szakmához tartozó cikkek ugymint:

épület és butorvasalások, kovácsés bádigos kellékek nagy raktára, háztartási cikkekben nagy választék.

Mindennemű **festékárú**, továbbá **kovács** és **tűzi szén** valamint **Portland** és **román** cementben állandó raktárt tartunk.

Amidőn még kérjük a nagyérdemű vevő közönség szives pártfogását magunkat b. jóindulatukba ajánljuk és maradjunk kiváló tisztelettel
Tóbiás Testvérek

Különösen felhívom a t. közönség figyelmét a **legjobb minőségű Acél Orosz kaszákra.**

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

ANGOL és FRANCZIA s

∴ ajánlkozik házakhoz. ∴

Cime: a kiadóhivatal.

Rónai Aurél
HYGIAENIKUS
Podrászterme
LÉVÁN, a nagytözsde
mellett.

Fiuinternátus Besztercebányán

Felsőkereskedelmi, gimnáziumi-, polgári-, és elemi iskolai tanulók számára.

Állandó tanári és orvosi felügyelet. Kitűnő ellátás évi 700 koronáért. Német társalgás.

Julius-augusztus hónapokban jávitóvizsgákra előkészítő tanfolyam. **Prospektus**

Őszieket

vessünk mésznitrogén és kálival. A terméshozamot meglepő módon növeli. Thomassalak, 40%-os superfosfát, ammoniák, koncentrált marhatrágya valamint takarmánynemüet u. m. korpa, száraz szelet, olaj-pogácsa, s takarmánysó ugy vagonárúban mint kisebb tételekben elsőkézből legolcsóbban szállit.

Halmos Jenő Léva, Honvéd-utca 2.

Weisz Henrik

cipőáruháza

Nagysalló.

Reklámáramim:

Fehér vászoncipő legelegánsabb kivitelben — — — 4 K 50 f
andál egész finom 6 évig 2 K 80 f
10 évig 4.—, női 5.50, férfi 6.20.
Elegáns amerikai női félcipő 8 K — f
Csinos női sevr. fűzős v.
gomboscipő — — — 8 K 50 f
Valódi angol sevrő női gombos vagy fűzőscipő — 11 K — f

Férfi amerikai sevr. v. boxcipő 9.— K
Sima tiszticipő — — — 9.— K
Legelegánsabb férfi amerikai barna bagariacipő — — — 13-90 K
Valódi angol sevrő vagy box fércipő — — — 11.— K
Fiu box fűzőscipő 35-től 39-ig 7-50 K
Gyermekcipők nagy választékban.

 Fagylalt, cukorkák,
és desert sütemények, torták elsőrendűek,
Parfait készítményei a legjobbak. **Bartos Henrik**
szukrászdájában
Léva, Mártonffy-u. 2
Házhoz szállítandó megrendelések pontos kivitelére nagy súly lesz fektetve. Napontaszetküldés a vidékre is.

ELADÓ

Honvéd-utca 39 sz. uriház,
mely 3 szoba és mellékhelyiségek
s szép konyhakertből áll.
Bővebbet a tulajdonosnál.

**Egy alig használt
E B E D L Ő
BUTOR jutányos
áron ELADÓ.
Koháry-utca 20.**

Gazdák figyelmébe!

Mint a budapesti Mútrágya szövete-
zet megbizottja, tisztelettel értesítem, hogy
**Superfosfát, Amoniak, Tho-
massalak, Chilisalétrom,**
nálam úgy vaggonszámra, mint kisebb
mennyiségben ép oly áron szerezhető be,
mint a Mútrágya szövetezetnél.

Fizetési feltételek: Készpénz fizetésnél
3% pénz engedm. vagy 6 havi időre, 6
hónapon túl a szokásos késedelmi kamattal.

Továbbá az összes takarmányok korpa,
szárazszélet, olajpogácsa stb. úgy vaggio-
nonként, mint kisebb mennyiségben a leg-
olcsóbb árak mellett kapható.

Teljes tisztelettel
VERBOVSZKY JOACHIM
Léva, László utca 8.
Schöller-kastéllyal szemben.

KOVÁCS SÁNDOR
cipőáruháza
LÉVA, Kossuth-tér.

Ajánlja dusan felszerelt
cipőraktárát.

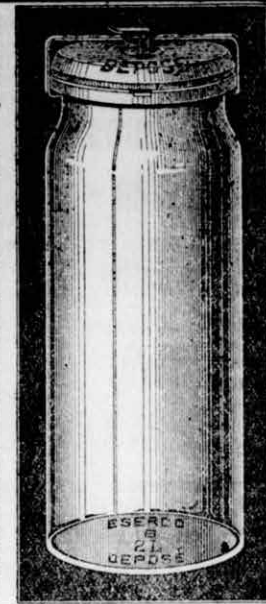
Olcsó árak!
Nagy választék!

Legjobb minőségű
football-cipők.

Mértékszerinti osztály.

Mezőgazdasági ispáni

vagy ehhez hasonló felügyelői állást
keres aki már 7 éven át 500 holdas
birtokban működött.
Cím a kiadóban.

ESERCO**Patent befőttes üveg**

mely megbízhatóbb mint bármely más ha-
sonló elzárható befőttes üveg.

A jelenkor legjobb és legbiztosabb
légmentesen elzárható patent befőttes
üvegeje.

Egyedárusítás Bars megye részére:

Vámos Mór

üveg és porcellán kereskedésében

BÉVÁN.

Telefon 44. szám

**Allandóan nagy kész-
letet tartok.**

Igyék naponta 1-2 palack

Szent István

dupla maláta sört,

mert ez a legelső, a valódi!

A söriparban korszakot alkotó a
Kőbányai Polgári Sörfőzde

ezen világhírű söre, melyet ma minden
országban utánoznak. Nemesak a legél-
vezetesebb üdítő ital, de csodálatos
gyógyhatása is van idegesség, étvágy-
hiány, vérszegénység, álmatlanság, tüdő-
és gyomorbetegségeknél. Igen ajánlható láb-
badozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár Bécsben, Ko-
rányi tanár Budapesten, Glax tanár
Abbáziában és számos más szaktekin-
tély.

Lévai főraktár:

Szenessy, Tonhaiser és Társa

cégnél, Léva. Telefon 61 sz.

Kapható minden jobb kávéház-
ban, fűszer és csemegeüzletben.

A nagyérdemű közönség tudomására juttatom, hogy

Kovald Péter és Fia,

Budapest es. és kir. szabadalmazott kelme-, fonál-
és szőnye-festő, vegytisztító és gőzmosó gyáranak
képviselőjét az itteni piacon új üzlethelyiségben
Eisenor Natál házában Grotte céggel szemben,
Lévaóráig gyakorolom.

Amikor ezen vállalkozásomat a t. közönség figyel-
mébe ajánlom, további szíves számos megbízását ké-
rem, melynek legpontosabb eszközítését sürgősen
fogantatom.

Tisztelettel

PINTÉR JÓZSA
női divatterme.

KOVÁCS SÁNDOR fest. tisztít.

KOVÁCS SÁNDOR fest. tisztít.
nyári és ilyesféle munkákban allandóan
nagy választék rakliron Átalakítások
juttányosan elkészítve.

TELEFON 12.

TELEFON 12.

Tüzifa aprítva és hasáb, porosz-
kőszén és pirszen

rendeléseket elfogad és házhoz szállít

BRAUN JÓZSEF ÉS FIA.

UNGÁR ADOLF

LÉVA, Mártonffy-utca 4.

— Kossuth-tér közelében. —

Zsák és ponyva kölcsönzése és eladása.

Vizmentes ponyvák, lépokrócok, tömlők és gazdasági

kötélárúk

jutányos árban, nagyban és kicsinyben kaphatók.

Ablakredőnyök és napellenzőkre
rendeléseket elfogadok.

Napellenzők javítása
— eszközöltetik. —

Coksz és Szalonfütőszén

Szén métermázája **3 K. 80 fill.** Coksz házhoz szállítva **4 K. 80 fill.**

SPITZ ÁRMIN szállító cég Honvéd-utca 8. — Saját ház.

szükségletet szíveskedjék nálam beszerezni, mivel fűtőanyagaim
1-ső rendűek.

1914. Nyári divat újdonságai.

Eponge és crepon minden színben, mille fleur grenadinok és etaminok a legújabb blousok és pongyolák nagy választékban kaphatók.

Legnagyobb választék legújabb férfi divatcikkekben.

Férfi szalmakalapok, girardi s panama, könnyű nemez kalapok apacs ingek és a legújabb nyári nyakkendők nagy választékban kaphatók

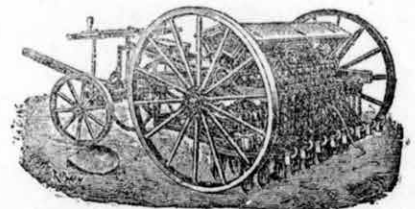
HOLZMANN BÓDOG

d. vataruháza
Léván
Telefon 25.

Mezőgazdasági- és varrógépek legnagyobb raktára:

KNAPP DAVIDNÁL, LÉVÁN.

Telefon
szám 33.

Hoffher és Schrantz
Mayfarth Ph. és Tsa.
Bächer & Melichar

gépeinek vezérképviselete.

Ganz-féle motorok
állandóan üzemben
láthatók

Működő jégszekrények. Világhírű Rapid láncoskutak.
Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és elállítása jutányos árakban.

Nyomatott. Schulcz Ignácznál Léván.